

D 437/10

HUNYADI

SZÉKELY MÁTYÁS

SERLEGE.

HUNYADI
SZÉKELY MÁTYÁS
SERLEGE

RÁCZ-ALMÁSON, FEHÉR VÁRMEGYÉBEN,

TERGOVECZI

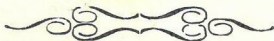
MODROVICH IGNÁCZ

BIRTOKÁBAN.

ESZTERGOMI
SZABÓ ERZSÉB KÖNYVTÁR
KÖZPONT
ÁLLOMÁNYÁBÓL TÜRÖLVE

PONORI THEWREWK JÓZSEF

„UTAZÁSNAFLÓJÁBUL.“

ESZTERGAMBAN,
BEIMEL JÓSEFNÉL
1855.

Emleecezzeunk Reegyecreul.

Azaz:

Emlékezzünk régiokról.

Zsombori László okmánytani jegyzetei nyomán Szilágy-Somlyón, Csáti Demeter házánál 1242-ik évben készült költélyek első sora.

Cc 1115.2

R03

378579

RT

Vannak a szép világában is szent helyek, hová az ismeretbuvár égedelemmel ¹⁾ zarándokol. Vannak ritka látványok, melyek szem, szív, lélekre egyaránt hatnak. Hármas üdv napja dérült rám, midőn a megmagyarosodott Rácz-Almásón, ²⁾ Fehér vármegyében, a nemes keblű, bőkezű, miveltség és tetekben gazdag Tergoveczi Modrovich Ignác regényes dombon fekvő, tündérváros-környezte himes házához ³⁾ értem. A vágyjutalmazó fönpontrul mint valamely földfeletti magasból siettek örömteljes pillanatim a méltósággal rohanó Duna hatalmas karjaitól játékosan ölelt szigeteken túl a messzi távolba röpülni. Hiuzi láterömet a budai, váci hegyeken, a Mátrán és a napsugaroktól aranyzott buja térségeken legeltetém, hol a szende egyszerűségtől a csillogó fényüzetig, a vityillótul a csarnokig, a természet fiátul az ildorozottság ⁴⁾ hőseig mindenféle színezet található: hol a magyar sikság nyájas istennője, a délibáb huszonnyolcz toronyot usztat rezgő hájfytyola mögött, és a kedélyes nézőt képzelete szárnyain az őskor hitregés isteneinek koszorujába avatja.

A természeti gyönyörök élvezete után a művészet haj-

---

1) Égedelem, forró vágy. Ezen régi szép szó előfordul az 1745. Erdélyben kijött „LILJOMOK VÖLGYE“ című fordítás 194-ik lapjához illesztett metszvény alatti költélyekben:

„Világot mint kevély pávát megutáltam.

Tövis koszorumban mert több jót találtam.

Boldog egymáshoz hű pár galamb szerelme.

Völegény Jésusom, lelkem égedelme.“

2) A 16 éves korában magyarul tanult, és saját erőjén gazdag ismeretekhez jutott, feddhetlen jellemű Szávics Demeter, számos magyar dolgozó, főkép pedig a legelső „Magyar-szerb és szerbmagyar“ szótár szerzője Rácz-Almásón született.

3) Báró Nalácsi József régi szógyűjteménye szerint szent István alatt a magyar urak föltünő szépségű házait „himes házaknak“ hívták. Baranya vármegyében létezik egy „Himesház“ nevű helység, melynek eredete Nalácsi állitmánya mellett harczol.

4) Ildor, polgár, civis, Bürger, régi szó: báró Nalácsi József gyűjteményéből. Onnan „ildorozottság“ civilisatio.

lékába vágytam. Nekem a szabadból bekivánczónak diadal-
ivkint tünt fel a diszoszlopokon nyugvó tornác, melyből kü-
lönféle varázs-szinekkel kedvesen meglepő, kétfelé nyíló
nagy üvegajtón kitárt kebellet a terembe léptem, hol az engem
mágánál látni ohajtó háztulajdonos kitárt kebellet fogada.

Ereimben költészeti hév lángolt, még sem birtam kellőleg
lefösteni a végigszemlélt csinos szobák ó- és ujkori kincseit,
ritkaságait, remekműveit. Mindenütt czélszerűség, mindenütt
izlés, mindenütt rend uralkodik. Az ügyes, erélyes kezelőnek
kellemes, kecses, bájoló, diszes, nagyszerű, fönséges, ünne-
pélyes, fényes, fölséges, nemes, csodálatos, ártatlan, gyön-
géd tárgyai egy szépirodalmi egésszé olvadvák.

A kedvelt vendég szakadatlan örömeit a tökély tetőpont-
jára emelni tudó birtokos végre nekem mint Magyarország
és Erdély óságit testvéri kapcsolatban ismerni tanult ősz bu-
várnak bizalmas hangu tudományos kérdései kíséretében
nevezetességei legnevezetesebbikét, egy szokatlan nagyságu
őskori serleget, és a „Pesti naplónak 1853. sept. 8-án“ kijött
lapját nyújtá által. Ugyan ő sziveskedék engem, dolgozni
akarót, írószobájában egyedül hagyni.

A Pesti naplóban az idézett serlegről szóló tudósítások
imigy hangzanak:

„Mátyás király billikoma Rác-Álmáson.“

Rác-Álmás sept. 2 d.

A ki csak fényes Elek geographiai szótárából ismeri e
helyet, könnyen átfuthatja s elfeledheti a magasztaló szavakat,
melyek annak gyönyörű vidéke fölött elmondanak. Látni s is-
merni kell azt kincseivel — ide értve a szép szemeket is,
melyek e helyet nem egy szívnek tevék már Mekkájává. ¹⁾
Midőn azt mondjuk, hogy e hely Fehér megyében fekszik, sok

1) Ponori Thewrewk József ide igatja Bedő Pálnak 1517-ik évi rimes
sorait:

„Beöchwletes embeör ziwé
Maatcaiaanak mindeeg hiwe.“

Azaz:

Becsületes ember ziwé
Mátkájának mindég hiwe.

szótól mentjük meg magunkat, s az olvasókat is. A sok szép urasági épületek között — mint koronája a kedves helynek — diszlik magas dombon Modrovich Ignác ur izletes kastélya övezve választékos növények művészi kertjével; alatta a Duna szigetes folyama kanyarog el délélszakra, s a tulsó félen elterülő nagy rónaság elszórt fehér épületeivel, gulyáival, huszonnyolcz látható tornyával, Kunság végtelen pusztáival, ezer vágyat ébresztő panorámát nyit a szemnek. Képzeld ide még a csendes puszták és falvak harangjait, nyájkolompot s pásztortüzeket, érezni fogod Petőfi szavait:

„Mint sajnálom én, hogy egész életemet
Itt kint a pusztákon töltenem nem lehet.“

Ha belépsz az említett kastélyba, magyar szivességgel, nyájas udvarisággal fogad annak derék birtokosa. Végigjárva a tágas termeket, ha az izletes rendezéstől szemeid közelebb jutnak a falon függő képekhez, ezeknek művészi becse nem egyhamar engedd tovább sétálnod. Ha bejutsz a terembe, hol a nemzeti irodalmat lelkesen pártoló házigazda választékos könyvtára van, bizonyos meglepés édes nyugalomával pihensz meg ott, egy részt a kötetek íróinak kegyeletes nevei, más részt a könyvtár tulajdonosa iránti tiszteletre méltóság hatván hazafiasan érző lelkedre. Remélem, hogy a hely nem kerüli ki a „Magyarhon és Erdély képekben“ ügyes szerkesztőinek figyelmét. Végre, ha már mindent láttál, egész ünnepélyességgel egy sajátyszerű billikommal jö elődbe a szives háziur, habár nem is rajnaival töltve, de lelket emelő tartalommal. Ezen serleget a velenceziek ajándékozták Mátyás királynak, erről II. Lajosnak, utóbb németujvári Batthyáni Ferencz gr. birtokába jutott, míg végre 1852. B. K. gróf ingóságainak árvereztetése alkalmával ezen méltó kezekbe szállt. A serleg talpzata vert ezüstből készült sima aranyozással, e fölött velencei fehér csíkozata ó kristály — üveg gömbbel van diszitve, és $10\frac{1}{2}$ '' átmérőjű és $16\frac{1}{2}$ '' magasságu üveg tölcsér alaku edénnyel van ellátva. Az üveg minősége hiven fölmutatja az üveg-gyártás azon kori állapotát. — Nincs itt czélunk ezen becses régiség historiai fejtegetésébe bocsátkozni; míg arról a hivatottabbak bőven írának, elégnek tart-

juk sietős utunk közben a talapzatra vésett latinés magyar fölíratokat ide mellékelni:

„VINA BIBANT HOMINES, ANIMALIA COETERA FONTES.“

A magyar fölírat alkalmasint későbbkori, és következő:

„Ez Hunyadi Mátyás Király Bilikumja,
 Velenczésektül vett régi ajándékja,
 Midön ellensegen lett diadalomja,
 Ez volt Vitézinek aldomás adója*
 Hunyadirul Lajos Királyra maradtott
 kiis vitezivel gyakran ebbül ivott,
 BATTYÁNI FERENCZNEL Pohár szeki állott,
 Bortöltöje lévén hiven forgolodott*
 Kinek hüségéert hogy Német Uyvárát
 Adta, rá köszönte akkor ez Pohárát,
 Az Király éltéert meg iván a borát,
 hü szolgálattjának vette melto árrát*
 Melly HÁZ eleinek mostis követöje
 Királynának igaz s álhatatos hive,
 Országának egyik paisa s örzöje,
 Edes Nemzetinek hü védelmezöje*
 Hazank szolgálának igaz szereteti,
 Meg rögzött ez Háznál Vitéz kedvelleti,
 Sok szegény legénnek szükségét enyhéti,
 Asztalát mindennek egyaránt teréti*
 Gazdag dus Papoknak meny, bár Udvarokra
 Meg kérdik barátom, mit hoztal konyhára,
 Jer be ha sebedben pönög az bor árra,
 Ha nem, ki ballaghacz a nyitott kapura* 1)

1) E versezet eredete valószínűleg a kurucz világba esik; s igen meglehet, hogy a kuruczokat sem papi sem más háznál nem látták örömet, mert bizony féktelenek voltak azok. S csak ez magyarázhatja meg az igazságtalan ráfogást, mely oly világos ellentétben áll az egyházi urak házában minden időkben uralkodott gyakran mondhatni terhes vendégszeretettel.

Szerk. (Török János.)

Söt némelly Urakhoz törtennyék meneti,
 Ritka katonának most a böcsületi,
 Nem lévén szivekben hazánk szereteti,
 A vitéz embernek sincsen tiszteleti.*
 Inkáb veti abban ki ki dicsösségét,
 Miképpen tölthesse erszény ürességét,
 Közönséges joban nem látnyi hűségét,
 Ritkábban ellenség ellen vitezségét.*
 De szegény legénynek csak jó hajlék ROHONCZ,
 Mert ott katonának bő kenyere, bor s koncz,
 Untig igyál azért, csak vigságot ne boncs,
 Es ez Bilikumot barátom el ne roncs.*⁽¹⁾

Van még itt néhány értékes régiség, melyekért egy angol régiségbuvár gazdag árat kínált, de a lelkes birtokos ezen megfizethetlen ereklyéket saját és nemzete kezeiből nem fogja idegenekbe juttatni.

2+2=4 (Tomori Athanáz.)

Miután az okmánytani hűség nélkül és egy helyt hibásan rendben közölt költségeket az eredeti szöveggel betűről betűre összehasonlítva kijavítám, a szeretve tisztelt tulajdonos kitüntetéslehelő, örvendetes fölhívásának megfelelő, a jelen tárgy körül részint fölmerült, részint nem sejtett történelmi kérdések megoldandását tűzém ki magamnak.

Örök híré a hős Hunyadi Székely ²⁾ János második fia,

1) E vonatkozás bizonyítani látszik, hogy a versek nagy Leopold korában irathattak, mert Rohonczon, Vasban, Batthyányiak várában tartá sokáig főhadiszállását, sőt később lakását is a nagy hős Eugen, Magyarország akkori őrangyala. Hiszszük tehát, hogy a kedvelt fővezér katonáinak Rohonc vidékén jó dolguk lehetett.
 Szerk. (Török János.)

2) „Ponori Thewrewk József minden munkái és gyűjteményeiről némely barátai“ czim alatt Pesten 1852. közfényre bocsátott irodalmi töredék - értekezés 26-ik lapján olvashatni: „Thewrewk egyéb munkái: 9. Hunyadi Székely János származása, születése s neveltetésének hiteles fölvilágosítása. — „Hunyadi János eredete“ czimü 41 lapra terjedő töredék - értekezés tudományos bírálatával együtt.“

„Thewrewk egyik főérdeme az is, hogy e század első negyedében ő volt az, ki előbb Bessenek diák, aztán Arankának, Kazinczynak és Kriebelnek magyar nyelven irt értekezéseit Hunyadi Székely János születéséről, e három

dicső emlékezetű Mátyás madasló, ¹⁾ ki 1440. tavaszelő 27. Kolosvárt, Erdélyben született, élete 37-ik évében második házasságra lépe, s 1476 végén Budán ragyogó ünnepéllyel tartá menyekzőjét nápolyi s arragoni Ferdinand madasló leányával, Beatricével. A nemzeti örömrzet és tisztelettől lángra gyuladt velencei olaszok az ajánlkozó gyönyörű alkalmat megragadni buzogván, a fejedelmi olasz arát ²⁾ és az európahírű fejedelmi magyar aradot ³⁾ az akkori szokás, divat, izlet szerint remekelt asztali készülékekkel megajándékozták, melyek közt az érintett serleg feledhellen szerepet játszik; mivel ez a czin-

utósó írónak műveit saját értekező előszavával bevezetve, s több jegyzetivel bővitve újra kiadá, és így köz alkalmat nyujta, hogy olvasók és írók azon fölötte nyomos tárgyról gondolkozzanak, elmélkedjenek.“

Ugyan azon irodalmi töredék – értekezés 13 és 14-ik lapjain az idézett SZÉKELY vezetékű hitelességére vonatkozó ime sorokat láthatni:

„Thewrewk volt az, ki egykor Pozsonyban Literati Nemes Sámuel rá tudta venni, hogy Horváthonba utazzék, és ott fürkészése legfőbb földadataul halhatlan Kerchelich eredeti oklevél – gyűjteménye felföldözhetését tüzze ki. Literati elment és egy pár hó mulva, mint az erdélyi fűszerszagu rétekről megtért szorgalmas méh a kaptárba, Pestre érkezése után Wadasi Jankovich Miklós könyvtárába végtelen kincset hozott: de az említett oklevél-gyűjtemény holletéről híreket közölni nem birt.

„Thewrewk 1847. nyaratszaka Zágrábban megfordulván, szeretve tisztelt ismerősét, Stajdacher Józsefet, a nevezit királyi szabadváros volt országgyűlési követét egy délelött meglátogató, kinél egykét percz mulva örömmel szemlélé annak egy részét, mit Literati meg nem tudhatott vala. Stajdacher szives volt Thewrewköt ebédjére marasztani, hogy ennek alkalmat nyujthasson, az örvendve látott 45 darab hártýára irt, és a Kerchelichféle gyűjteményből rászallott diák oklevelen szereit kényelmesen legeltetni, melyek közt a Notit. praelim. 270. l. lenyomott panaszlevél elején álló sorokat: „Noveritis, quod Magnus Joannes de Zekel de Hunyad Gubernator Regni Hungarie“ ebéd után mindketten megelegülve olvasák, és neveték Katonát – a történetírót – ki nevére nézve ugyan vitéznek látszhatott volna, de a kinek puskája ama sorok ketségbe hozatala s félre magyarázatakor csütörtököt mondott.“

Ugy látszik, a gondviseléstől eszközül vagyok választva fejedelmi nagy emberünk eredetéről a homályt egészen eltolni; mivel óságbuvárlati pályámon egy történelmi nyomos régiséget földöztem fel, u. m. Hunyad vármegyei származású Csulai Mór é György, nándorfehérvári bánnak, ugyan Hunyadban, Hátszeg vidékén élt Puji Puj Miklós hiteles tanúsága szerint, egy magyar kéziratát, melyből Hunyadi Székely Jánosról kellő fölvilágosításokat merithetn. Egyedül abból tudhatjuk azon nevezetes új adatot is, hogy dicső hősiink anyját nem Morzsina i vagy Marzsina i, hanem Zsiji Mara Erzsébetnek hívták.

1) Madasló, király, rex, régi szó: báró Naláczi József gyűjteményéből.

2) Ara, menyasszony.

3) Arad, völegény, régi szó: báró Naláczi József gyűjteményéből.

kotai itczére örömet emlékező honi vendégeket rendkívüli nagyságával mindég meglepé.

A költésekben dicsért Battyáni Ferencz egyik utódja, ugyan Ferencz egész életén keresztül a protestans hitet vallá, udvarában protestans lelkészt tartá s az új vallás terjesztésére Németujvárt 1617. könyvnyomdát állíta. Történelmi állításom bizonyosságaul itt ujra, idézem mit az olvasó közönség 1848 első felében általam mind magyarul mind németül ismerni tanult vala :

„AZ VR CHRISTVSNAK SZENTSEGES VACHORÁIÁROL VALO PRAEDICATIO. MELLIET MARTINUS Molle-
rus bechülletes feo Praedicátor Nemet nyelvön irtt, abbol Magyar nyelüre fordittatott, AZ TEKÉNTETES, ÉS NAGISÁ-
GOS BATHHYÁNIFERENCZ URNAK ujjannan hozot Nyom-
tato Bötüivel, mint elősben Probájáival BEOYTHE IMRE, Né-
meth-Vjvári Magyar Praedicátor által? KI NYOMTATTATOTT
JOHANnes Korzenski, Cheh Könyvnyomtató által. Anno
M. DC. XVII.“

Ime tizenhatsz negyedréti levélből álló prédikatio harmadik oldalán legelől következő diák szavak olvastatnak :

„BROBA NOVAE TYPOGRAPHIAE SPECTABILIS Ac Magnifici Domini Domini FRANCISCI de Batthyán, Vyvárini Erectae, ad Gloriam Dei, Et Ecclesiae Verae ac Syncerae emolumentum Feliciter incipit. Anno 1617.“

A munka czimlapján legalól találtató kézzel irt jegyzet ekkép van :

„Batthyáni Ferencz Urnak, ki 1625-ik Esztendőbe September Hónapnak 15-ik Napján megholt, Cseh Aszon Felesége volt, Lobkovitzi Popel Éva.“

Ebből az igen ritka régiségből gyűjteményem számára két példányt szereztem vala meg, melyek közül egyet Batthyáni Fülöp herczegnek adtam, másik pedig 1848 vége felé Pozsonyban több nagyböcsű ritkaságokkal a lángok mártaléka lön.

A reformatio Magyarország és Erdély családinak gyakori hullámzását okozta, s megszülte az egy törzsből eredt magyar nemzet fiai közt az erkölcsi romlás két szörnyét, a tü-

relmetlenséget és közönyösséget. Kutassátok részrehajlatlan hidegvérűséggel a régiségeket, és tanuljatok okulni!

A Batthyáni főcsalád akkor is, midőn már minden taga a római keresztény katolika anyaszentegyház kebelébe visszatért vala, a protestans lelkészek iránt bizonyos kegyelő türelemmel viselteték. Így lett az, hogy Verestói István erdélyi üldözött ref. lelkész Magyarországra jövén, Batthyány Ádám udvarában holta napjáig menhelyet lele, hol ő rimelgetési szokását folytatá, s készíté ama főnirt serlegi költélyeket is. Ezt egész bizonyossággal onnan állíthatni, mivel Zsombori László gyűjteményében Verestói Istvánnak ime költélye találtatik:

„Batthyáni Ádámnak kegyes rendeleti
Nyomorult bujdosó sorsát enyhétgeti,
Szegény praedicátor kinnyát felejteti
Házánál meg rögzött jámbor kedvelleti.“

Méltó megrovást érdemel egyfelől Verestói, ki, mint az üldöztetés martaléka, enyhült állapotában az üldözés tüzét belsejében égni engedé, s némi gúnynyilait a katolikus papok ellen irányozni nem irtozék; másfelől Batthyány Ádám, ki katolikus létére olly közönyös volt, hogy ama bántó sorokat egy fejdelmi serleg talapzatába bevéséni nem átallá.

B. K. gróf a vallási hullámszásának áldozata lön. Ő, a gyöngé itéletű, haszonleső gonosz környezete rossz tanácsadási által elámíttatván, Poroszhonba ment, itt néhány hónapi tartózkodása után protestanssá lett és a római keresztény katolika anyaszentegyház tilalma ellenére egy katolikus férj törvényes nejével törvénytelen házasságra lépett. Így ő mindig és mindig mélyebbre sülyedve, utójára végveszélybe sodortaték. . . .

Hogy a leirt serleg az ő tulajdona volt legyen, azt hitelesen tanúsítja a következő

Bizonyítvány.

Alul megirt hitelesen bizonyítom, miszerint gróf B. K. az álladalom részére felsőbb intézkedések nyomán elkobzott

ingóságai árveretése alkalmával, mai napon Modrovich Ignác egy, a velenceiek által Mátyás királynak ajándékozott, arról II. Lajosra, utóbb Németujvári Batthyány Ferencz birtokába jutott billikomot, mint legtöbbet ígérő a vagyon összeirási lajstrom 251. sz. a. megvett legyen.

Hogy tehát ezen gula-alaku, magyar és diák bevéselt fölrással ellátott ércztalapzatu, e fölött dombor-alaku velencei fehér csikozott ó kristályüveg gömbbel diszített, s legfölül 10 1/2 " átmérőjü üveg tölcserbe végződő 16 1/2 " magasságu serleg valóságosan és csalhatatlanul gróf B. K. ritkaságtárában tartatott és oda tartozott, ezennel bizonyítom. Kelt Kis-Bérett, Julius hó 5-ikén 1852-ik évben.

Psik Mihály *m. k.*
pénztári tiszt. (P. H.)

A fentebbieket bizonyítom Skita Mihály *m. k.*
uradalmi felügyelő.

Maller József, ügyvéd.
Északi Károly.

A fentebbieket oly hozzáadással bizonyítom, miszerint a körülírt serleget ő nga gróf B. K. vendégségek alkalmával mint nemzetségének régi birtokát tudomásomra is előmutatta és használta. Kelt Kisbérett, Julius 6-kán 1852.

Milkovics Zsigmond *m. k.*
Pázmándy Lajos *m. k.*
Nagyigmándi járásbíró.

Az előadott serlegre s közjóra nézve ohajtom, hogy annak több magános birtokosa ne legyen, és a mostani tulajdonosa hű kezeiből egyenesen a nemzeti muzeum kincsei közé jusson: és hogy azt költség nem kimélő birtokosa mielőbb oly igen szükséges tokkal elláttassa; mivel abban a gondoskodás és vigyázat daczára nagyon könnyen kár történhetik.

Most már jeles házigazdám! a fejedelmi serlegből a bo-
rok fejedelmével, tokajival szivemet megvidámítván, töled
emléksoraimmal bucsuzom:

„Üdv neked, és áldás, érdemdus Modrovich Ignác!”

Érdemidet hálás Hunnia zengi velem.“

**Kelt Rác-Álmáson, Fehér vármegyében,
nyárelő 23-án 1855.**

F ü g g e l é k.

Magyar régiség

Rác-Álmáson lakó Márkus István levéltárából.

My Ramochahaszi Myhaly Tyhani Apatur, Adgyuk emleketire az kiknek illik, ennek az my levelünknek rendiben, hogy jöuenek hoszank Csopakon lako Kiraly Myhali es Ireg Torma Thamas, hoszuan elönkben egy penszen uett irtas Retről ualo fassionalis leueleket, mely Rett uagyon az my kys Zeölosy feöldwnkön itt Zalauarmegyeben tudni illik az Sos berek neuü helben, keuanuan azt, hogy mys mint Feöldes Ur az uallas szerent confirmalnank az Ret öröksegeben wket, myuelhogy Erdö volna nagyob reszre, es naponkent munkasaghott uarna. Latuan aszerit igassaghokatt, s melte keuansaghokat, aszal az authoritassal, melliel az Tyhani Apatursagban uagyunk, Confirmalliuk az mi feöldwnkön leuö Ret öröksegeben, ugy hogy mind magok, s mind feleseghek, gyermekek mostan elök, es ez uthan leendök szabad urasagokban birhassak, epethessek, es elhessek, euel az igassaggal, hogy minekünk, auagy az mi utannunk, kwuetköszendö Apat Uraknak esztondönkent Sz. Georgy napban huszon ött ött penzt adgyanak rola. Mely dolognak erösseghere es bizsönsághara meghihatatlan keppen adtok eszen uallas melle irattuan ez levelwnkett keszunk irasual erösetetuen. Datu. in Fyred, die 22. Juny Anno 1636.

Ramochahaszi Mihaly

Tihani Apatur *m. pr.*

(P. H.)

Jelentés.

A t. cz. olvasóközönséget Ponori Thewrewk József Utazásnaplójának kijövendő ime két nevezetes cikkére figyelmeztetjük:

1. Gelei Katona Istvánnak Gyulafehérvárt 1645. kijött magyar nyelvtana Czoron Sámuelnak felfödözött 1649-ik évi észrevétivel együtt.

2. Egy szó az anyákhoz:

- a) Mikor és miért kelljen leányaikat növeldébe adniok?
- b) Nyitray Józsefnő, született **Gschröfl Fanni** asszony jeles lánynöveldéje s tanintézete Pesten.

ESZTERGAMBAN
BEIMEL JÓSEFNÉL 1855.

378579